

Sajtóközlemény

Luxembourg, 2022. szeptember 12.

Az Európai Számvevőszék a Covid19-oltóanyagok uniós beszerzéséről: le kell vonni a tanulságokat

Testre szabott, központosított oltóanyag-beszerzési rendszerének köszönhetően az Európai Uniónak sikerült eredetileg diverzifikált portfóliót létrehozni a lehetséges oltóanyagokból, illetve elegendő mennyiségben beszereznie Covid19-oltóanyagot. Az Unió azonban később kezdte meg a beszerzést, mint az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok, és amikor 2021 első felében súlyos ellátási hiány lépett fel, egyértelművé vált, hogy az Európai Bizottság által aláírt szerződések többsége nem tartalmaz konkrét rendelkezéseket az ellátási zavarok kezelésére. A közbeszerzési eljárás teljesítményének értékelése nem volt megfelelő – áll az Európai Számvevőszék ma közzétett különjelentésének következtetéseiben. A számvevők azt is észrevételezik, hogy a Bizottság még nem vizsgálta és nem értékelte ki a közbeszerzést mint folyamatot, hogy levonja a tanulságokat a jövőre nézve, és jelenleg azt sem tervezi, hogy stressztesztet vagy szimulációk révén tesztelje pandémiás beszerzési rendszerét.

„Nagyon is releváns kérdés, hogy a Bizottság és a tagállamok eredményesen jártak-e el a Covid19-vakcinák beszerzése terén – jelentette ki Joëlle Elvinger, az ellenőrzést vezető számvevőszéki tag. – Témaválasztásunkat az indokolta, hogy az oltóanyagok központi szerepet játszottak a Covid19-világjárványra való reagálásban, hogy az Unió eddig soha nem látott mértékben vett részt az oltóanyagok beszerzésében, és hogy jelentős kiadásokról van szó. Megállapításaink célja, hogy elősegítsük az Unió világjárványokra való felkészültségének és reagálási képességeinek folyamatos fejlesztését.”

Amikor 2020 közepén megkezdődött az uniós oltóanyag-beszerzés folyamata, még nem lehetett tudni, hogy forgalomba kerül-e valamely Covid19-oltóanyag, és ha igen, mikor. Az Uniónak még az előtt kellett lépnie, hogy tudományos bizonyossággal bírhatott volna a vakcinák biztonságos és hatásos voltára nézve, ezért úgy döntött, hogy kezdeti portfóliójába több különböző gyártási technológiát és előállítót is beemel. 2021 novemberéig a Bizottság 71 milliárd euró értékű szerződést írt alá a tagállamok nevében legfeljebb 4,6 milliárd adag Covid19-oltóanyag beszerzésére. E szerződések többsége előzetes beszerzési megállapodás, amelyben a Bizottság megosztja az oltóanyag-gyártókkal a vakcina kifejlesztésének kockázatát, és az uniós költségvetésből történő előzetes kifizetések révén támogatja a méretarányos gyártási kapacitás előkészítését.

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

A tárgyalások az Unió költségvetési rendeletében meghatározott közbeszerzési eljárást követték, de a folyamat középpontjában az ajánlattételi felhívás kiküldését megelőző előzetes tárgyalások álltak. Az Uniónak végül sikerült elég oltóanyagot beszereznie ahhoz, hogy 2021 nyarának végéig a felnőtt lakosság legalább 70%-át be lehessen oltani, pedig 2021 első felében két gyártó esetében akadozott az ellátás. A Bizottság perelhette a gyártókat, és egy esetben meg is tette ezt. A számvevők szerint azonban az uniós tárgyalók a legtöbb szerződés aláírását megelőzően nem elemezték teljes körűen az oltóanyaggyártás termelési és ellátási láncsal kapcsolatos kihívásait. A szerződések feltételrendszere idővel változott, és a 2021-ben aláírt szerződések már a 2020-asoknál szigorúbban rendelkeznek olyan alapvető kérdésekben, mint a szállítási határidők és a gyártás helye. A megállapodás feltételei minden egyes szerződés esetében eltérőek, attól eltekintve, hogy tiszteletben kell tartani a termékfelelősségről szóló irányelvben szereplő alapelveket. A tagállamok megállapodtak abban, hogy csökkentik a gyártóknak a káros hatásokért vállalt felelősséggel kapcsolatos kockázatát (az oltóanyag-stratégia részét képező kockázatmegosztási elv). A Covid19-oltóanyagok gyártóival kötött szerződések rendelkezései eltérnek a világjárvány előtti gyakorlattól, amennyiben a tagállamok részben átvállalták a rendszerint az oltóanyaggyártók által viselt pénzügyi kockázatot.

A Bizottság azt javasolta, hogy a Covid19-pandémiához létrehozott közbeszerzési megközelítést a jövőbeli egészségügyi válsághelyzetekben is alkalmazzák, de a Covid19-járvány tanulságairól közzétett jelentéseikben sem a Bizottság, sem a Tanács nem vizsgálta meg az oltóanyag-beszerezés folyamatát a teljesítmény szempontjából, legalábbis annak általános végeredményén túl. A Számvevőszék azt javasolja, hogy a jobb szükséghelyzeti felkészültség érdekében a levont tanulságok alapján dolgozzanak ki közbeszerzési iránymutatásokat világjárványok esetére, és végezzenek stresszteszteket az egészségügyi ellenintézkedésekkel kapcsolatos közbeszerzési megközelítésre nézve.

Háttér-információk

Az oltóanyagok beszerzését részben a Szükséghelyzeti Támogatási Eszközből (ESI) finanszírozták – ez egy, a Bizottság által közvetlenül kezelt pénzügyi eszköz, amelynek révén az katasztrófák esetén támogatást tud nyújtani az Unión belül –, főként pedig a tagállamok költségvetéséből származó közvetlen hozzájárulásokból.

„A Covid19 elleni oltóanyagok uniós beszerzése: Kezdeti nehézségek után sikerült elegendő adagot beszerezni, de a folyamat teljesítményének értékelése nem volt megfelelő” című, 2022/19. sz. különjelentés elérhető az [Európai Számvevőszék honlapján](#). Ellenőrzésünk kiegészíti [Az Unió kezdeti szerepvállalása a COVID-19 járvánnyal kapcsolatos közegészségügyi válaszintézkedésekben](#) című, 2021. évi számvevőszéki áttekintést.

A sajtó rendelkezésére áll:

A Számvevőszék sajtóirodája: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu - M: (+352) 621 552 224